

CONTRIBUȚII BIBLIOGRAFICE LA ISTORICUL MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI ȘI SOCIALISTE DIN REȘIȚA ȘI CARAȘ-SEVERIN (PARTEA I-A: DE LA ÎNCEPUTURI PÎNĂ LA 1900)

Înfățișăm în cele ce urmează o bibliografie selectivă asupra unei perioade mai puțin cunoscute, încă insuficient abordată în lucrările de specialitate după părerea noastră, din istoria mișcării muncitorești și socialiste reșițene — perioada începuturilor acesteia, mergînd pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea. Sperînd că o asemenea bibliografie va contribui la intensificarea atît a cercetărilor de istorie locală, cît și a rolului îndeplinit de proletariat pe planul mai larg al mișcării muncitorești și socialiste a epocii, intenționăm să continuăm în viitorul apropiat această lucrare, urmînd a trata perioada 1900—1918 și — eventual — în continuare.

Punctul de pornire rezidă în revelația pe care o oferă cercetătorului o cantitate de material documentar relativ bogată — chiar surprinzător de bogată — asupra unei teme și mai ales asupra unei perioade ce părea mai puțin generoasă, mai puțin promițătoare. Prima parte a bibliografiei noastre este destinată în primul rînd aprofundării studiului puternicelor rădăcini și tradiții istorice revoluționare ale mișcării muncitorești și socialiste, amploarei acesteia, aspectelor sale concrete, sferei cuprinzătoare de probleme social-economice, politice, naționale, culturale etc. — pe care le implică. Toate acestea permit — atît cercetătorului de specialitate, istoricilor în genere, cît și publicului larg, iubitor de cultură — înțelegerea mai adîncă a unui proces istoric complex, constituind totodată un izvor de justificată mîndrie cetățenească, patriotică, de educare și întărire a conștiinței socialiste a tineretului, a maselor largi populare.

Izvoarele arhivistice și bibliografia de care dispune pînă în prezent știința noastră istorică îndreptățesc constatarea potrivit căreia Reșița este unul dintre cele mai vechi centre ale mișcării muncitorești din țara noastră. Într-adevăr, dacă despre apariția și existența proletariatului ca atare, se poate vorbi încă de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, despre o mișcare muncitorească — presupunînd un anumit grad al dezvoltării

conștiinței proprii, al organizării și manifestării în viața socială — poate fi vorba începînd de la mijlocul secolului al XIX-lea.

După o serie de informații privind situația clasei muncitoare (numeric, condiții de muncă și viață, grad de exploatare ș.a.), revendicările cele mai importante ale acesteia (în problema salarizării, a zilei de lucru, repaosul duminical, votului universal ș.a.), puternica mișcare grevistă, urmează o suită de titluri referitoare la organizarea clasei muncitoare — pe planul profesional, evoluînd spre o mișcare socială în forme distincte, și pe planul luptei politice propriu-zise. Considerăm că materialul acestei diviziuni în special aruncă lumini noi, oferă sugestii și informații numeroase. La sfîrșit sînt prezentate o serie de studii, lucrări de sinteză sau monografii, culegeri de documente, articole cu caracter de specialitate sau referințe, care amplifică imaginea oferită de izvoarele precedente. Toate la un loc, aceste date conturează — credem — un tablou concludent asupra temei.

Lucrarea noastră conține circa 350 de titluri, extrase din 40 de periodice diferite — marea majoritate contemporane (în primul rînd cele muncitorești, dar și unele burgheze, democratice, centrale sau locale) — precum și din o seamă de broșuri și cărți. Desigur că, potrivit modului concret în care s-a reflectat mișcarea muncitorească în presa timpului, proporțiile dintre diferitele aspecte nu corespund întotdeauna importanței lor reale în epocă și în perspectiva istoriei. Am considerat însă că sarcina unei bibliografii este în primul rînd aceea de a informa, cît mai amplu cu putință, lăsînd cercetătorului posibilitatea deplină de a se orienta, de a pune accentele necesare.

În alcătuirea bibliografiei de față s-au avut în vedere atît conținutul și formele de manifestare ale mișcării muncitorești și socialiste cît și sarcinile pe care le are de îndeplinit o asemenea lucrare, ca instrument de lucru, în stadiul actual al cercetărilor istorice din țara noastră. În privința grupării informațiilor, trebuie avut în vedere că însuși actul clasificare figurează de fapt în lucrare la o diviziune mai generală. În diversitatea de probleme pe care o prezintă realitatea. Nu s-a putut în toate cazurile să se asigure o corespondență perfectă între fiecare lucrare indicată — ca o unitate bibliografică, pe de o parte și simultan ca o unitate de problemă. Bibliografia noastră indică titluri, nu toate informațiile cuprinse în acestea; multe probleme care nu apar în schema de clasificare figurează de fapt în lucrare la o diviziune mai generală. În ceea ce privește situația izvoarelor, amintim aici că la insuficiența numerică a organelor de presă și a altor mijloace de propagandă scrisă ale mișcării muncitorești, se adaugă neajunsul că în fondurile instituțiilor de specialitate din țara noastră lipsesc adesea colecții complete din presa muncitorească și socialistă. Criteriile — tematice, cronologice, bibliografice — ale lucrării, principiile clasificării, au la bază indicațiile documentelor de partid și cele mai recente rezultate ale cercetării de specialitate.

În cazul presei socialiste, o lucrare bibliografică trebuie să țină seama de situația specifică ce face ca nu numai articolele de fond, de

atitudine politică sau dezbateri de principii, să prezinte interes, ci — adesea tot atât de importante — și știrile sau mențiunile risipite în cuprinsul ziarului, uneori mai puțin vizibil la prima vedere, asupra diferitelor greve, întruniri și alte acțiuni concrete: Le véritable inédit c'est l'imprimé que personne ne lit...

Forma de prezentare a lucrării a căutat să respecte regulile quasi-unanim acceptate în materie de bibliografie. Am utilizat parantezele unghiulare pentru mențiunile și notele care ne aparțin, nefigurând în original. Am recurs de asemeni la prescurtarea titlurilor unor periodice cercetate, pentru a nu îngreuna aspectul grafic al lucrării. Semnificația acestor prescurtări este indicată la sfârșitul lucrării. Asteriscurile indică mențiuni indirecte. Am căutat să grupăm pe cât posibil, titlurile referitoare la același subiect, într-o singură trimitere, spre a evita repetările. Transcrierea este conformă principiilor ortografice de azi. Materialele care în original nu au un titlu propriu sînt redată printr-un titlu sau printr-o parafrază între paranteze unghiulare. Ordinea elementelor bibliografice este cea clasică, cu excepția numelui autorului care, în cazul presei socialiste, din motive lesne de înțeles, rămînea adesea anonim. În rest, menționăm că am preferat să indicăm întii anul calendaristic și apoi anul de apariție, întrucît așa ni s-a părut mai logic, chiar dacă uzanța este inversă. Elemente de mai mică importanță ca numărul paginii, lipsesc uneori, reconstituirea neputîndu-se face decît foarte greu. Rămînem datori specialiștilor în ceea ce privește consecvența unor forme. Materialul reprezintă în cea mai mare parte izvoare și numai o mică parte — studii: potrivit aceluiași reguli bine stabilite, primele sînt ordonate cronologic iar ultimele — alfabetic. Referințele urmează regula categoriei din care fac parte (izvoare sau studii). În cazul prezenței simultane a unor izvoare sau studii apărute în publicații periodice și în broșuri sau cărți independente, am acordat întietate acestora din urmă. În interiorul capitolelor am marcat diferitele subdiviziuni grupate pe probleme.

Au fost incluse în lucrarea de față și unele materiale apărute după anul 1900 dar care se referă la perioada anterioară. În privința ordinei cronologice, menționăm că în interiorul fiecărui an am clasificat întii titlurile de cărți, apoi titlurile de articole, în ordinea alfabetică a titlurilor periodicelor în care au apărut; în interiorul fiecărui periodic — în ordinea de apariție a numerelor ziarului sau revistei respective, iar în interiorul aceluiași număr, acolo unde e cazul, în ordinea paginilor.

Materialul a fost cules din fondurile bibliotecilor, muzeelor și arhivelor din țară precum și din străinătate, în special din R. P. Ungară. El face parte din volumul consacrat mișcării muncitorești și socialiste din țara noastră de la începuturi pînă la anul 1900 care totalizează circa 15.000 titluri și, la rîndu-i, formează o unitate în seria de volume a *Bibliografiei istorice a României, secolul al XIX-lea*¹, în curs de apariție,

¹ Vezi prezentarea semnată de noi (*O vastă lucrare științifică*) în *Revista bibliotecilor*, nr. 6/1969, p. 353—356.

și anume partea a II-a a tomurilor consacrate vieții sociale și politice (care, împreună, poartă diviziunea III în seria mare), sub redacția responsabilă a prof. Constantin Giurescu. Aceste date explică și limita cronologică adoptată convențional de bibliografie ce o prezentăm mai jos. Volumul de bibliografie a mișcării muncitorești și socialiste din România pînă la 1900 a fost alcătuită de un colectiv (P. Cîncea, A. Iordache, A. Porțeanu responsabil) în cadrul Institutului de istorie „Nicolae Iorga” din București. În afara coordonării muncii, a depistării și extragerii de material, clasificarea și redactarea lucrării ne aparține.

La culegerea materialului referitor la Transilvania au colaborat tovarășii: H. Mureșan, A. Egyed, I. Kovács și L. Jordáky de la Institutul de istorie din Cluj.

În expunerea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea festivă consacrată aniversării a 45 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, se arată că „În a doua jumătate a secolului trecut ... se formează primele organizații profesionale și cercuri politice ale muncitorilor, apar primele ziare muncitorești. Acțiunile greviste și demonstrațiile pentru revendicări economice, pentru cucerirea zilei de muncă de opt ore și a dreptului de organizare reflectă gradul de dezvoltare a conștiinței politice de clasă a proletariatului. O puternică influență în viața socială aveau campaniile politice inițiate de mișcarea muncitorească și socialistă pentru obținerea dreptului de vot universal ... Ca pe întreg teritoriul țării, mișcarea muncitorească din Transilvania se afirma cu tot mai multă putere. Crearea, începînd cu 1890, a organizațiilor locale ale Partidului Social-Democrat din Transilvania, intensificarea relațiilor dintre socialiștii din România și cei transilvăneni, unitatea tot mai strînsă a forțelor proletariatului de diferite naționalități, au constituit factori care au favorizat dezvoltarea mișcării muncitorești, crearea unității naționale a poporului român”.

În lumina acestor indicații metodologice, sîntem încredințați că lucrarea bibliografică de față va încuraja și stimula cercetările de specialitate, va contribui la descoperirea sau redescoperirea unor date, la formularea unor concluzii noi, promovînd astfel progresul științei noastre istorice.

*

*   *

I. SITUAȚIA CLASEI MUNCITOARE

(Condițiile de muncă și de trai. Izvoare și referințe)

- 1 — [Situația muncitorilor în oșelăriile din Reșița], *M.H.K.*, 1875, nr. 42, p. 2—3.
- 2 — Reschitza. *AWCh*, 1880, 2 mai.
- 3 — Despre ruinarea poporului din Carășiu. *Lum* 1880, I, nr. 17, p. 3—4.

- 4 — Emigrațiunea banatiană în Dobrogea, *Lum* 1880, I, nr. 19, p. 4.
- 5 — [Accidente muncitorești la Reșița]. *Nsz* 1880, VIII, nr. 41, p. 3.
- 6 — Volksversammlung [Adunare populară, de:] B. *AWCh*, 1881, 30 ianuarie [La Reșița. S-a discutat problema impozitelor pe consum și dobândirea dreptului de vot universal. Idem, în *Nsz*, 1881, 30 ianuarie].
- 7 — [Emigrarea țăranilor din Beșenova-Veche în Bulgaria], *Nsz*, 1881, IX, nr. 49, p. 3.
- 8 — Reschitza [de] — p — *NZ*, 1881, I, nr. 6, p. 3. [Condițiile de muncă și accidente în minele din Reșița].
- 9 — Volksversammlung. Reschitza. *Der Osten*, 1881, I, nr. 1, p. 3 [Marea adunare de protest împotriva proiectului de ridicare a impozitului de consum].
- 10 — Das Grubenunglück in Anina-Steierdorf. [Catastrofa minieră din Anina-Steierdorf]. *AWCh* 1884, 21 decembrie. (47 mineri și-au pierdut viața în această catastrofă).
- 11 — Megrenditő bányaszerencsétlenség. [Catastrofă minieră zguduitoare (la Anina)]. *Nsz* 1884, XII, nr. 51, p. 2.
- 12 — Az aninai bányaszerencsétlenség [Catastrofa minieră la Anina] *Nsz* 1884, VII, nr. 52, p. 2–3.
- 13 — [Sedință de solidarizare la Budapesta cu minierii din Anina, căzuți victime ale catastrofei de acolo], *Nsz*, 1885, XIII, nr. 4, p. 3.
- 14 — A resicai katasztrofa. [Catastrofa de la Reșița], *Nsz* 1885, XIII, nr. 45, p. 2–3.
- 15 — Bűnös könnyelműség [Ușurință criminală (la uzinele de fier STEG Reșița; moartea a 62 lucrători mineri)], *Nsz*, 1885, XIII, nr. 46, p. 1.
- 16 — Népgyűlések vidéken. [Adunări de masă în provincie (la Timișoara, Oradea, Anina, Brașov, Cluj, Orăștie)]. *Nsz*, 1887, XV, nr. 40, p. 1–2; nr. 42, p. 2; nr. 43; p. 1–2; nr. 44, p. 1–2; nr. 45, p. 1–2; nr. 47, p. 2; nr. 48, p. 1–2; nr. 49, p. 1–2. 1–2; nr. 44, p. 1–2; nr. 45; p. 1–2; nr. 47, p. 2; nr. 48, p. 1–2; nr. 49, p. 1–2. [În legătură cu situația muncitorimii].
- 17 — [Accident în mina de cărbuni din Reșița]. *Nsz*, 1889, XVII, nr. 25, p. 3; nr. 26, p. 2.
- 18 — Aus den Fabriken. Karansebes. *AP*, 1891, XIX, nr. 2, p. 7.
- 19 — Soziale Rundschau. Karansebes, *AP*, 1891, XIX, nr. 9, p. 4. [Situația muncitorilor].
- 20 — Kapitalistendividende und Arbeiterpension, *AP*, 1891, XIX, nr. 10, p. 5. [La Reșița și Anina].
- 21 — Kapital und Arbeit. Karansebes, *AP*, 1891, XIX, nr. 11, p. 6. [Exploatarea lucrătorilor de la cariera de piatră].
- 22 — Kapital und Arbeit. Reschitza, *AP*, 1891, XIX, nr. 12, p. 5. [Exploatarea muncitorilor].
- 23 — Aus den Werkstätten und Fabriken. Reschitza, *AP*, 1891, XIX, nr. 16, p. 6.
- 24 — Soziale Rundschau. Dognacska. [Dognecea], *AP*, 1891, XIX, nr. 21, p. 4 [Exploatarea minerilor].
- 25 — Der Fabriksinspektor. Reschitza, *AP*, 1891, XIX, nr. 27, p. 6.
- 26 — Soziale Rudschau Reschitza, *AP*, 1891, XIX, nr. 29, p. 3 [Exploatarea lucrătorilor de la uzinele căilor ferate de stat].
- 27 — Soziale Rundschau. Reschitza, *AP*, 1891, XIX, nr. 49, p. 3 [Exploatarea lucrătorilor de la uzinele căilor ferate de stat].
- 28 — [Despre situația cioplitorilor în piatră la Sinesig (Lugoj)]. *Kf*, 1891, II, nr. 2, p. 2.
- 29 — [Despre relațiile de muncă ale cioplitorilor în piatră la Caransebeș], *Kf*, 1891, II, nr. 6, p. 2.

- 30 — [Exploatarea muncitorilor de la minele de la Dognecea], *Nsz*, 1891, XIX, nr. 14, p. 5.
- 31 — [Accidente muncitorești la Reșița], *Nsz*, 1891, XIX, nr. 27, p. 6.
- 32 — [Situția lucrătorilor oțelari la Reșița], *Nsz*, 1891, XIX, nr. 29, p. 6—7.
- 33 — [Exploatarea muncitorilor la Reșița], *Nsz*, 1891, XIX, nr. 39, p. 5.
- 34 — Soziale Rundschau Orșova, *AP*, 1892, XX, nr. 10, p. 4. [Exploatarea lucrătorilor de la șantierul „Porților de Fier”].
- 35 — Soziale Rundschau. Reschitza, *AP*, 1892, XX, nr. 20, p. 4 [Exploatarea lucrătorilor de la uzinele de fier ale căilor ferate de stat. Acțiuni muncitorești de 1 Mai. Teroarea polițienească].
- 36 — Aus den Werkstätten. Reschitza, *AP*, 1892, XX, nr. 28, p. 6 [Salarii și amenzi].
- 37 — Reschitza, *AP*, 1892, XX, nr. 37, p. 6—7 [Exploatarea muncitorilor din diferite întreprinderi bănațene, după ziarul *Deltaer Zeitung*].
- 38 — Karansebes, *AP*, 1892, XX, nr. 45, p. 7 [Întrunire muncitorească la care s-a discutat situația clasei muncitoare].
- 39 — Steierdorf. Anina, *AP*, 1892, XX, nr. 50, p. 7 [Exploatarea minerilor. Reducerea salariilor].
- 40 — [Despre situația muncitorilor timplari din Reșița], *Asz*, 1892, II, nr. 12, p. 3.
- 41 — Mehrere Arbeiter: Aus den Werkstätten Reschitza, *AP*, 1893, XXI, nr. 24, p. 6. [Exploatarea lucrătorilor timplari din atelierul Karl Schindler].
- 42 — Soziale Rundschau. Nadrág, *AP*, 1893, XXI, nr. 48, p. 3—4. [Salariile muncitorilor și timpul de muncă].
- 43 — Nagy bánya-szerencsétlenség. [Mare accident de mină (la Reșița)], *El*, 1893, XIV, nr. 4, p. 15.
- 43a — [Situția cioplitorilor în piatră la Dognecea] *Kf* 1893, IV, nr. 11, p. 2.
- 44 — Anina, [de] *Ein Arbeiter*, *AP*, 1894, XXII, nr. 7, p. 5 [Exploatarea și brutalizarea muncitorilor].
- 45 — Az aninai katasztrófa. [Catastrofa de la Anina], *El*, 1894, XV, nr. 143, p. 957.
- 46 — Az aninai bányakatasztrófa. [Catastrofa minieră de la Anina]. *El*, 1894, XV, nr. 244, p. 959.
- 47 — 70 munkás halála. [Moartea a 70 de muncitori (la Anina)], *Nsz*, 1894, XXII, nr. 43, p. 3.
- 48 — „Nálunk jó dolguk van a szegényeknek” [„La noi situația sărăcimii e bună”. (Situația grea a muncitorilor zileri din Banat)] *Nsz*, 1894, XXII, nr. 44, p. 2.
- 49 — Az élet ára. [Prețul vieții. (Situația dezastruoasă a minerilor de la Anina)], *Nsz*, 1894, XXII, nr. 48, p. 2.
- 50 — Die Aninaer Katastrophe. *TZ* 1894, XLIII, nr. 242, p. 1—2 [70 morți].
- 51 — [Despre situația muncitorilor la Ruschița]. *VFSz*, 1894, II, nr. 12, p. 2.
- 52 — [Despre situația cioplitorilor în piatră la Caransebeș], *Kf*, 1895, VI, nr. 10, p. 2.
- 53 — [Atrocități împotriva muncitorilor de la Oravița], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 12, p. 2.
- 53a — [Boicot minier la Nădrag] *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 12, p. 3.
- 54 — A szekuli bányászok a miniszternél. [Minerii din Secul-Reșița la ministru], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 60, p. 6. [În legătură cu catastrofa minieră].
- 55 — [Despre situația cioplitorilor în piatră la Dognecea], *St*, 1895, VI, nr. 3, p. 4.
- 56 — [Situația muncitorilor la întreprinderile STEG-ului din Reșița], *Vst*, 1895, I(23), nr. 16, p. 1.

- 57 — [Despre viața muncitorilor din Anina], *Vst*, 1895, I(23), nr. 16, p. 1—2.
- 58 — [Unele aspecte despre situația muncitorilor din Lugoj], *Vst*, 1895, I(23), nr. 16, p. 2.
- 59 — [Despre situația muncitorilor din Reșița], *Vst*, 1895, I(23), nr. 16, p. 3.
- 60 — Arbeiterrisiko, *Vst*, 1895, I(23), nr. 18, p. 3 [Anina].
- 61 — Aus dem Leben der Bergarbeiter in Südungarn Banat, *Vst*, 1895, I(23), nr. 77, p. 3—4.
- 62 — [Despre situația muncitorilor de la Anina], *Vst*, 1895, I(23), nr. 138, p. 1—2.
- 63 — Catastrofa de la Reșița. *Adevărul*, 1896, IX, nr. 2709, p. 2, 3; Informațiuni. [Lipsa protecției muncii. Accidente de muncă: explozie în minele de la Reșița, numeroși muncitori morți și răniți].
- 64 — Resicai bányaszerencsétlenség. [Catastrofă la minele din Reșița], *Alf*, 1896, XXXVI, nr. 295, p. 3—4.
- 65 — A resicai bányaszerencsétlenség. [Catastrofa la minele de la Reșița], *Alf*, 1896, XXXVI, nr. 296, p. 3.
- 66 — Catastrofa din Reșița [de] *Az. Lumea Nouă*, 1896, III, nr. 723, p. 2. [Explozie la o mină. Numeroși muncitori victime].
- 67 — A resicai bányaszerencsétlenség. [Catastrofa minieră din Reșița]. *Czipész*, 1897, VII, nr. 1, p. 3—4.
- 68 — Der beim Eisernen Thore. *Fr.*, 1897, II, nr. 5, p. 1 [Cererile muncitorilor din Orșova pentru îmbunătățirea situației lor au fost respinse de către minister].
- 69 — Was verursachte den Aufstand in Anina? *Fr* 1897, II, nr. 6, p. 3—4. [Situația muncitorilor].
- 70 — Aus der Grube gerettet, *Fr.*, 1897, II, nr. 6, p. 4.
- 71 — *Szikora*, Zoltán: Das Unglück in Resicza, *Fr.* 1897, II, nr. 8, p. 1—3. [Situația muncitorilor].
- 72 — Im Bergwerke zu Resicza, *Fr.*, 1897, II, nr. 19, p. 3—4 [Accidente de muncă].
- 73 — Das Los unserer Bergwerkerbeiter, *Fr*, 1897, II, nr. 46, p. 3—4. [Situația minerilor din Reșița].
- 74 — Jertfe ale muncii la Reșița. *Trib. P.*, 1897, I, nr. 3, p. 14.
- 75 — A pestis és a csendörgolyó [Holera și glonțul jandarmeresc (la Anina)], *Typ*, 1897, XXIX, nr. 5, p. 1.
- 76 — Die Grubenkatastrophe in Reschitza, *Vw*, 1897, IV, nr. 1, p. 1.
- 77 — Zum Grubenunglück in Reschitza. [Încă 16 mineri morți], *Vw*, 1897, IV, nr. 2, p. 3.
- 78 — Dognacska [Dognecea. Minerii refuză în bloc acceptarea noilor statute ale STEG-ului]. *Vw*, 1897, IV, nr. 3, p. 3—4.
- 79 — Die Todten von Anina! *Vw*, 1897, IV, nr. 4, p. 1 [Jandarmeria trage în muncitori, sînt 11 morți].
- 80 — Die Reschitzaer Grubenkatastrophe im Reichstag, *Vw*, 1897, IV, nr. 5, p. 2.
- 81 — Das Grubenunglück in Reschitza, *Vw*, 1897, IV, nr. 5, p. 3.
- 82 — Die Leiden der Bergarbeiter, *Vw*, 1897, IV, nr. 9, p. 1. [Parlamentul discută soarta minerilor de la Anina și Reșița].
- 83 — Steierdorf. [Situația nesănătoasă și periculoasă la mine], *Vw* 1897, IV, nr. 10, p. 3.
- 84 — Aufruf an die gesammte Arbeiterschaft Ungarns! [Conducerea partidului social-democrat din Ungaria cere muncitorimii să ajute familiile celor uciși la Anina], *Vw*, 1897, IV, nr. 13, p. 1.
- 85 — Eine Explosionskatastrophe in Oravicza, *Vw*, 1897, IV, 14, p. 3—4.
- 86 — Anina [Despre condițiile grele de muncă în mine], *Vw*, 1897, IV, nr. 15, p. 3.

- 87 — [Despre situația din Anina], *Vw*, 1897, IV, nr. 16, p. 1—2.
- 88 — Anina. [Despre pericolul de catastrofă în unele mine], *Vw*, 1897, IV, nr. 22, p. 4.
- 89 — Steierdorf. Anina [Despre veniturile societății austriece a căilor ferate obținute prin exploatarea muncitorilor], *Vw*, 1897, IV, nr. 35, p. 3.
- 90 — Das Elend der Bergarbeiter in Ungarn, *Vw*, 1897, IV, nr. 47, p. 1—2.
- 91 — Mehadia. [Catastrofă minieră — 4 morți], *Vw*, 1897, IV, nr. 52, p. 3.
- 92 — [Despre situația muncitorilor la Anina], *FEM*, 1898, II, nr. 21, p. 7.
- 93 — Die Berg- und Hüttenarbeiter in Ungarn [și în Banat], *Fr*, 1898, III, nr. 21.
- 94 — [Despre situația tipografilor din Lugoj], *Gtb*, 1898, XXX, nr. 31, p. 2.
- 95 — [Situația muncitorilor de la căile ferate — Anina și Reșița], *VFSz*, 1898, II, nr. 3, p. 1.
- 96 — [Despre situația muncitorilor la Anina], *VFSz*, 1898, II, nr. 15, p. 3; nr. 19, p. 4; nr. 24, p. 2.
- 97 — [Despre situația relațiilor de muncă la Steierdorf—Anina], *Vst*, 1898, XXVI, nr. 49, p. 4.
- 98 — [Despre situația muncitorilor din Anina], *Vst*, 1898, XXVI, nr. 53, p. 3.
- 99 — Ausflug nach Anina-Steierdorf, *Vw*, 1898, V, nr. 35, p. 3—4 [Situația muncitorilor].
- 100 — Die Arbeiter und die österr. Staats-Eisenbahn-Gesellschaft. [de] *P. Vw*, 1898, V, nr. 44, p. 3 [Exploatarea muncitorilor de la minele din Anina ale căilor ferate de stat].
- 101 — Korrespondenzen. Reschitza, *Vw*, 1898, V, nr. 44, p. 3. [În legătură cu catastrofa minieră din 18 decembrie 1896].
- 102 — Korrespondenzen. Mehadia, *Vw*, 1898, V, nr. 44, p. 3 [Exploatarea muncitorilor din localitate].
- 103 — Korrespondenzen. Steierdorf. *Vw*, 1898, V, nr. 46, p. 3—4. [Exploatarea muncitorilor].
- 104 — Korrespondenzen. Anina, *Vw*, 1898, V, nr. 46, p. 4 [Exploatarea și terorizarea muncitorilor de către șefii de atelier — unelte ale patronilor].
- 105 — Korrespondenzen. Reschitza, *Vw*, 1898, V, nr. 47, p. 3—4. [Exploatarea muncitorilor. Profiturile fabuloase ale exploataților].
- 106 — Korrespondenzen. Reschitza, *Vw*, V, nr. 47, p. 4 [Exploatarea minerilor].
- 107 — Vom Schlachtfelde der Arbeit, *Vw*, 1898, V, nr. 48, p. 2. [Explozie într-o mină de lângă Reșița, la Secul. Victime].
- 108 — Korrespondenzen. Reschitza, *Vw*, 1898, V, nr. 49, p. 4. [În legătură cu catastrofa minieră de la Secul, lângă Reșița].
- 109 — Korrespondenzen. Mehadia. *Vw*, 1898, V, nr. 51, p. 3—4 [Comandantul postului de jandarmi din localitate este o unealtă a exploataților muncitorilor mineri].
- 110 — Korrespondenzen. Anina, *Vw*, 1898, V, nr. 53, p. 3. [Exploatarea lucrătorilor de la căile ferate de stat].
- 111 — A dognácskai katasztrófa. [Catastrofa de la Dognecea], *ASZ*, 1899, VIII, nr. 16, p. 3.
- 112 — [Despre situația muncitorilor la Reșița], *FEM*, 1899, III, nr. 1, p. 7.
- 113 — [Despre situația muncitorilor la Anina], *FEM*, 1899, III, nr. 1, nr. 1, p. 7.
- 114 — Levelezések. Resicza. [Corespondențe. Reșița], *Nsz*, 1899, XXVII, nr. 2, p. 5—6. [Salariile muncitorilor din Reșița].
- 115 — Proletárok pusztulása. [Pieirea prolețarilor], *Nsz*, 1899, XXVII, nr. 51, p. 1—2. [Despre catastrofa minieră de la Anina].

- 116 — Munkásrizikó [Riscul muncitorilor. (Dezastrul în minele de la Anina, 4 morți)], *Nsz*, 1899, XXVII, nr. 51, p. 4.
- 117 — Anináról. [De la Anina. (O nouă explozie)], *Nsz*, 1899, XXVII, nr. 54, p. 4.
- 118 — Munkásrizikó. [Riscul muncitorului (O nouă explozie în minele de la Reșița)]. *Nsz*, 1899, XXVII, nr. 77, p. 4.
- 119 — Munkásvéd törvényeket! Balesetbiztosítást! [Cerem ocrotirea muncii! (Despre catastrofele din minele de la Dognecea-Banat)], *Nsz*, 1899, XXVII, nr. 99, p. 2—3.
- 120 — Aus der Provinz. Aus Anina, *Vst*, 1899, XXVII, nr. 53, p. 2. [Despre reaua situație și condițiile de muncă ale minerilor de la Anina].
- 121 — Bergmannstod. [Despre catastrofa minieră de la Dognecea], *Vst*, 1899, XXVII, nr. 100, p. 3.
- 122 — Korrespondenzen. Mehadia, *Vw*, 1899, VI, nr. 4, p. 4. [Scrisoarea unui grup de mineri despre exploatarea muncitorilor].
- 123 — Korrespondenzen. Oravicza, *Vw*, 1899, VI, nr. 5, p. 4. [Polemică cu un ziarist de la *Oraviczaer Wochenblatt* în legătură cu situația lucrătorilor de la căile ferate].
- 124 — Korrespondenzen. Anina, *Vw*, 1899, VI, nr. 5, p. 4 [Moartea unui miner din cauza lipsei asistenței medicale corespunzătoare].
- 125 — Korrespondenzen. Anina, *Vw*, 1899, VI, nr. 6, p. 3. [Scumpirea pînii].
- 126 — Korrespondenzen. Steierdorf. *Vw*, 1899, VI, nr. 7, p. 4. [Salariile mici ale muncitorilor].
- 127 — [Situația proletariatului agricol din Moravița Veche], *Nsz*, 1900, XXVIII, nr. 77, p. 4.
- 128 — [Situația muncitorilor de la Anina], *Nsz*, 1900, XXVIII, nr. 134, p. 3.

*

R E F E R I N Ț E

- 129 — Erdély bányászata az 1857-ik évben. [Mineritul în Transilvania în anul 1857], *VU*, 1858, 25 iulie. [Numărul muncitorilor, numărul întreprinderilor miniere].
- 130 — Bányamunkások életviszonya. [Condițiile de trai ale muncitorilor mineri (și la Reșița)]. *Nsz*, 1898, XXVI, nr. 8, p. 2, 3.
- 131 — A magyar kir. iparfelügyelők tevékenysége az 1899 és 1900 években. [Activitatea inspectorilor industriali reg. maghiari în anii 1899 și 1900]. Budapesta, 1901, 24 × 16, VI + 480 p. [Numeroase date despre situația clasei muncitoare, accidente de muncă, exploatarea muncii copiilor etc. — în județele: Arad, Hunedoara, Timiș, Caraș-Severin, Cluj, Tg. Mureș în anii 1899 și 1900].
- 132 — Bérmozgalmak. [Conflicte de muncă (și la Reșița, Oradea)]. În: *Jelentés a Budapest Fő- és Székvárosi állami rendőrség 1900 évi működéséről* [Raport despre activitatea poliției de stat din Budapesta în anul 1900], Budapesta, 1901, p. 575—576.
- 133 — Magyar bányászok helyzete. [Situația minerilor maghiari (și despre salariul și timpul de muncă al minerilor de la Reșița, Anina etc.)], *Nsz*, 1900, XXVIII, nr. 14, p. 1.

II. REVENDICĂRI (SALARIUL, ZIUA DE LUCRU, VOTUL UNIVERSAL) GREVE

- 134 — In der Einigkeit liegt die Stärke, *AWCh*, 1880, 12 sept. [Lupta pentru salarii — incununată de succes — a minerilor din Reșița și Steierdorf].
- 135 — In der Einigkeit liegt die Stärke. *Der Botschafter*, 1880, I, nr. 1, p. 2. [Minerii din Reșița și Anina au ținut mai multe adunări, au ales un comitet și n-au acceptat reducerea salariilor].
- 136 — Anina-Steierdorf (Korrespondenzen). [de] *p. AWCh*, 1882, 12 martie. [Minerii din Steierdorf-Anina au obținut majorarea salariilor cu 10%].
- 137 — [Succesele cioplitorilor în piatră din Caransebeș în chestiunea salarizării], *Kf*, 1891, II, nr. 10, p. 2.
- 138 — [Lupta muncitorilor din uzinele metalurgice Reșița, pentru un salariu mai mare], *Nsz*, 1891, XIX, nr. 12, p. 5.
- 139 — Rothe Zettel in Anina. [La intrarea în mine s-au găsit manifeste roșii prin care se amenințau inginerii în caz că nu se va reveni la salariile de înainte de greva cea mare], *TZ*, 1895, XLIV, nr. 47, p. 3.
- 140 — A gyári és kézműmunkások bérmozgalma [Mișcările muncitorilor din fabrici și din industria mică pentru majorarea salariilor (și Anina)]. În: *A Budapest Fő- és székvárosi állami rendőrség 1897 évi működése*. [Activitatea poliției de stat din Budapesta în anul 1897]. Budapesta, 1898, p. 585—586.

*

- 141 — Soziale Rundschau. Reschitza, *AP*, 1891, XIX, nr. 39, p. 5. [Memoriul muncitorilor reșițeni pentru repaosul duminical și respingerea lui de către minister].

*

- 142 — Volksversammlung [de] *B. AWCh*, 1881, 30 ianuarie. [La Reșița s-a discutat problema impozitelor pe consum și votul universal. Idem, în *Nsz*, 1881, 20 ianuarie].
- 143 — Versammlungsberichte. Lugos. *AP*, 1893, XXI, nr. 15, p. 6—7. [Adunarea din 4 aprilie. Ordinea de zi, drepturile politice ale poporului].
- 144 — Volksversammlungen. Lugos. *AP*. 1893, XXI, nr. 25, p. 5. [Adunarea populară pentru votul universal].
- 145 — Korrespondenzen. Oravicza. *Vw*, 1898, V, nr. 53, p. 3. [Răspuns unui articol din *Oraviczaer Wochenblatt*, în legătură cu problema votului universal].

G R E V E

- 146 — Der Streik der Grubenarbeiter in Steierdorf. [Greva muncitorilor mineri din Anina], *AWCh*, 1882, 5 martie. [Minerii din Anina au obținut majorarea salariilor cu 10%].
- 147 — Die sozialdemokratische und anarchistische Bewegung im Jahre 1886. [Mișcarea social-democrată și anarhistă în a. 1887]. Viena. [Date despre greva din 1887 de la Reșița].

- 148 — [Greva minerilor din Reșița], *Nsz*, 1887, XV, nr. 10, p. 2.
- 149 — [Ciocnirea singeroasă între minerii greviști și jandarmi la Sasca Montană, 1890], *Alf*, 1890, XXX, nr. 103, p. 3.
- 150 — [Greva minerilor de la Dognecea și Ocna de fier], *Alf*, 1890, XXX, nr. 154, p. 3.
- 151 — [Date despre mișcarea grevistă din Oravița]. *Brassó*, 1890, nr. din 8 mai, p. 3.
- 152 — [Greva minerilor din Dognecea]. *Nsz*, 1890, XVIII, nr. 21, p. 4; nr. 27; p. 4; nr. 30, p. 4.
- 153 — Kutyahús és zabkenyér. [Carne de ciine și piine de ovăs (pentru minerii greviști din Dognecea)], *Nsz*, 1890, XVIII, nr. 32, p. 1–2.
- 154 — A dognácskai és moraviczavaskői bányászok sztrájkjának története. [Istoria grevei minerilor de la Dognecea și Moravița] *Nsz*, 1890, XVIII, nr. 36, p. 2–3.
- 155 — Grubenstrike. [Greva minerilor la Drencova-Cozla]. *TZ*, 1890, XXXIX, nr. 62, p. 4.
- 156 — Zur Arbeiterbewegung. [Neînțelegeri între greviști]. *TZ*, 1890, XXXIX, nr. 105, p. 3.
- 157 — Arbeiter-Revolte. [Grevă minieră la Dognecea-Moravița pentru mărirea salariilor]. *TZ*, 1890, XXXIX, nr. 148, p. 3.
- 158 — Zum Strike in Eisenwerke Dognacska-Eisenstein. [Greva de la Dognecea continuă. (500 muncitori sint în grevă)], *TZ*, 1890, XXXIX, nr. 162, p. 3.
- 159 — [Sfirșitul grevei de la Dognecea], *TZ*, 1890, XXXIX, nr. 171, p. 2.
- 160 — Zum Dognácskaer Strike [Miting la Budapesta în legătură cu greva de la Dognecea], *TZ*, 1890, XXXIX, nr. 186, p. 2.
- 161 — Arbeiterversammlung [Apărarea muncitorilor greviști de la Dognecea], *TZ*, 1890, XXXIX, nr. 214, p. 3.
- 162 — Zur Geschichte des Dognácska-Vaskóer Bergarbeiter-Streiks, *AP*, 1891, XIX, nr. 15, p. 3–4, nr. 16, p. 4. [Greva minerilor de la Dognecea].
- 163 — Kapital und Arbeit. Karansebes, *AP*, 1891, XIX, nr. 39, p. 6. [Greva lucrătorilor de la cariera de piatră].
- 164 — [Despre încercările de grevă ale cioplitorilor în piatră din Caransebeș], *Kf*, 1891, II, nr. 19, p. 1–2.
- 165 — [Eșecul încercării de grevă a cioplitorilor în piatră din Caransebeș], *Kf*, 1891, II, nr. 21, p. 2.
- 166 — [Greva cioplitorilor în piatră din Caransebeș], *Nsz*, 1891, XIX, nr. 40, p. 5.
- 167 — [Grevă cauzată de reducerea salariilor a circa două sute muncitori de la cariera de piatră Maidan — lângă Oravița], *Adevărul*, 1892, VI, nr. 1332, p. 2.
- 168 — Bányász-sztrájk. [Greva minerilor (din Anina)], *El*, 1892, XIII, nr. 276, p. 1089.
- 169 — Bányász strike. [Greva minerilor (din Anina)], *El*, 1892, XIII, nr. 277, p. 1093.
- 170 — Bányász strike. [Greva minerilor (din Anina continuă)], *El*, 1892, XIII, nr. 278, p. 1097.
- 171 — Munkások fenyegetőzése. [Amenințările muncitorilor (din Anina cu grevă)], *El*, 1892, XIII, nr. 291, p. 1149.
- 172 — Huiduirea ocnarilor români dela Anina. [Greva de la minele din Steierdorf-Anina, comitatul Caraș-Severin, ca rezultat al prigonirii muncitorilor români], *GT*, 1892, LV, nr. 286, p. 4.
- 173 — Die Strike in Anina, *TZ*, 1892, XLI, nr. 279, p. 3; nr. 280, p. 2 [2700 mineri în grevă la Anina].
- 174 — Die Aninaer Bergleute bei Apponyi und Lukács. *TZ*, 1892, XLI, nr. 281, p. 4.
- 175 — [Muncitorii din Anina din nou la Apponyi], *TZ*, 1893, XLII, nr. 15, p. 3 [Greva].

- 176 — Greva lucrătorilor din Reșița. *Adevărul*, 1895, VIII, nr. 2216, p. 3; nr. 2217, p. 2.
- 177 — Greva lucrătorilor români din Reșița. *Adevărul*, 1895, VIII, nr. 2216, p. 2; nr. 2220, p. 3 [Cauzele grevei: program de 16—18 ore zilnic, achitare neregulată a salariilor ș.a.].
- 178 — Greva muncitorilor mineri din Reșița. *Adevărul*, 1895, VIII, ne. 2219, p. 2; Informațiuni.
- 179 — Sztrájk Resicán. [Grevă la Reșița], *AV*, 1895, XV, nr. 114, p. 3.
- 180 — [Sfârșitul grevei de la Reșița], *AV*, 1895, XV, nr. 152, p. 3.
- 181 — Sztrájk [Grevă (la Reșița)], *El*, 1895, XVI, nr. 137, p. 3.
- 182 — Grevă în Banat. *Lumea Nouă*, 1895, I, nr. 197, p. 3; Ultime telegrame.
- 183 — Greva de la Reșița. *Lumea Nouă*, 1895, I, nr. 199, p. 2; Informațiuni: p. 3: Ultime telegrame.
- 184 — Din Banat. Greva de la Reșița. Cauzele Grevei... [de] *Y u m. Lumea Nouă*, 1895 I, nr. 201, p. 1.
- 185 — Greva din Banat. *Lumea Nouă*, 1895, I, nr. 217, p. 2.
- 186 — Din Ungaria. Greva de la Reșița și Secul [de] *Y u m. Lumea Nouă*, 1895, I, nr. 222, p. 1.
- 187 — [Grevă muncitorilor mineri la Reșița]. *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 17, p. 3.
- 188 — A resicai bányászok sztrájkja. [Grevă minerilor din Reșița], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 43, p. 2—3; nr. 44, p. 2; nr. 45, p. 5; nr. 48, p. 6; nr. 52, p. 2; nr. 56, p. 6; nr. 58, p. 6; nr. 62, p. 6; nr. 65, p. 7; nr. 68, p. 6; nr. 79, p. 6.
- 189 — [Declarația direcțiunii STEG a căilor ferate din Austro-Ungaria în legătură cu greva minerilor din Reșița], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 45, p. 4.
- 190 — [Despre greva minerilor reșițeni], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 46.
- 191 — A rossz lelkiismeret. [Conștiință neimpăcată. (Grevă minerilor de la Reșița)], *Nsz*, 1895, XXXII, nr. 47.
- 192 — Félhivatalos helyreigazitás a resicai sztrájkban. [O punere la punct semioficială în legătură cu greva de la Reșița], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 49.
- 193 — A bányászok sztrájkja Resicán. [Grevă minerilor din Reșița], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 54.
- 194 — A bányászok sztrájkja Resicán. [Grevă minerilor din Reșița], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 57.
- 195 — A szekuli bányászok a miniszternél. [Minerii greviști din Secul la ministru], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 60.
- 196 — Győztek. [Au învins (Înăbușirea grevei minerilor de la Reșița și Secul de către capitaliști)], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 66.
- 197 — A resicai sztrájkról. [Despre greva de la Reșița], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 69.
- 198 — A sztrájkoló bányászok részére befolyt. Für die streikenden Bergarbeiter lief ein. [Pentru greviștii de la Reșița s-au dat], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 71.
- 199 — A resicai bányászok sztrájkja. [Grevă minerilor din Reșița], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 81, p. 2.
- 200 — A bányászok részére befolyt. Für die Bergarbeiter lief ein. [Dați pentru minerii greviști (de la Steierdorf)], *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 81.
- 201 — Grevă în băile de la Reșița. *TR* 1895, XLIII, nr. 62, p. 246.
- 202 — Arbeiterstrike in Reschitza. *TZ*, 1895, XLIV, nr. 113, p. 3—4.
- 203 — [Sfârșitul grevei la Reșița fără rezultat]. *TZ* 1895, XLIV, nr. 116, p. 4.
- 204 — Der Strike in Reschitza, *TZ*, 1895, XLIV, nr. 140, p. 2—3.

- 205 — [Greva la minele din împrejurimile Reșiței continuă], *TZ*, 1895, XLIV, nr. 142, p. 3.
- 206 — Zum Strike in Reschitza. [Greva s-a terminat fără rezultat și cu concedieri], *TZ*, 1895, XLIV, nr. 155, p. 4.
- 207 — Der Strike in den Statsbahndomänen [la Reșița], *TZ*, 1895, XLIV, nr. 143, p. 4; nr. 149, p. 4.
- 208 — Zum Strike in Resitza, *TZ*, 1895, XLIV, nr. 153, p. 4.
- 209 — Bádogosmunkások sztrájkja Oravicán. [Greva muncitorilor tinichigii la Oravița], *UNsz*, 1895, I, nr. 3.
- 210 — Streik der Bergarbeiter in Reschitza. *Vst*, 1895, XXIII, nr. 42.
- 211 — Streik der Bergarbeiter in Reschitza. *Vst*, 1895, XXIII, nr. 43.
- 212 — Streik der Bergarbeiter in Reschitza. *Vst*, 1895, I(23); nr. 43, p. 1–2; nr. 44, p. 2; nr. 45, p. 3; nr. 48, p. 3–4; nr. 52, p. 2; nr. 53, p. 3–4, nr. 55, p. 4; nr. 57, p. 4; nr. 59, p. 4; nr. 62, p. 3–4; nr. 65, p. 4; nr. 69, p. 3–4; nr. 79, p. 3.
- 213 — Zum Grubenarbeiterstreik in Reschitza. *Vst*, 1895, XXIII, nr. 45.
- 214 — Streik des Bergarbeiter in Reschitza. *Vst*, 1895, XXIII, nr. 48.
- 215 — Streik der Bergarbeiter in Reschitza. *Vst*, 1895, XXIII, nr. 53.
- 216 — Zum Streik der Reschitzaer Bergleute. *Vst*, 1895, XXIII, nr. 54.
- 217 — Streik der Bergarbeiter in Reschitza. *Vst*, 1895, XXIII, nr. 56.
- 218 — Zum Reschitzaer Bergarbeiterstreik, *Vst*, XXIII, nr. 57.
- 219 — Streik der Bergarbeiter in Reschitza. *Vst*, 1895, XXIII, nr. 58.
- 220 — Die Szekuler Bergarbeiter vor dem Minister. *Vst*, 1895, XXIII, nr. 60. [În legătură cu greva minerilor de la Secul].
- 221 — Streik der Bergarbeiter in Reschitza. *Vst*, XXIII, nr. 62.
- 222 — Streik der Bergarbeiter in Reschitza, *Vst*, 1895, XXIII, nr. 65.
- 223 — Sie haben gesiegt! [Sfârșitul grevei de la Reșița și Secul] *Vst*, 1895, XXIII, nr. 66.
- 224 — Die Bergarbeiter striken neuerdings Resitza, *Vst*, 1895, XXIII, nr. 69.
- 225 — [Părăsirea unui atelier din Caransebeș de către cioplitorii în piatră], *Kf*, 1896, VII, nr. 6, p. 2.
- 226 — Munkások vére. [Sîngele muncitorilor (Greva de la Anina)]. *AV*, 1897, XVII, nr. 19, p. 1.
- 227 — [Greva minerilor de la Anina, Reșița și Oravița]. *AV*, 1897, XVII, nr. 34, p. 2.
- 228 — Az aninai vérengzések. [Reprimarea sîngeroasă din Anina]. *El*, 1897, XVIII, nr. 17, p. 65.
- 229 — Az aninai sztrájk. [Greva din Anina (conducătorii sînt arestați)], *El*, 1897, XVIII, nr. 20, p. 79.
- 230 — Bányamunkások sztrájkja. [Greva minerilor (de la Anina, Oravița, Reșița)], *El*, 1897, XVIII, nr. 34, p. 3.
- 231 — Revoltierende Bergleute. *Fr.*, 1897, II, nr. 4, p. 4. [Acțiuni de protest ale muncitorilor din Anina; ciocnire cu jandarmi: soldată cu 10 morți].
- 232 — Anina *Fr.* 1897, II, nr. 5, p. 3.
- 233 — Răscoala muncitorilor de la minele din Anina. *TR*, 1897, XLV, nr. 4, p. 14–15; nr. 5, p. 19; nr. 12, p. 47.
- 234 — Arbeiter-Revolve in Anina. *TZ*, 1897, XLVI, nr. 18, p. 1–2.
- 235 — Zur Aninaer Revolte. [Aceasta s-a extins și la Reșița. 1100 muncitori au intrat în grevă], *TZ*, 1897, XLVI, nr. 21, p. 3–4, nr. 22, p. 4.

- 236 — Grosser Strike in Sicht. [Toți muncitorii din întreprinderile de la Reșița, Oravița și Anina au hotărît să intre în grevă], *TZ*, 1897, XLVI, nr. 34, p. 3.
- 237 — [Numai grevă parțială la Reșița], *TZ*, 1897, XLVI, nr. 37, p. 3.
- 238 — Epilog zur Aninaer Revolte. *TZ*, 1897, XLVI, nr. 41, p. 3.
- 239 — Die Aninaer Revolte vor dem Parlamente. *TZ*, 1897, XLVI, nr. 44, p. 4.
- 240 — Măcelul din Anina. *Trib.*, 1897, XIV, nr. 8, p. 30.
- 241 — Măcelul de la Anina. *Trib. P.*, 1897, I, nr. 5, p. 21.
- 242 — Der feige Mord in Anina. [Represaliile jandarmeriei la Anina provoacă nemulțumiri și se așteaptă o grevă], *Vw*, 1897, IV, nr. 5, p. 3.
- 243 — Die Urheber des Aninaer Blutbades, *Vw*, 1897, IV, nr. 6, p. 5.
- 244 — Anina. [Toți muncitorii din Reșița, Anina și Oravița au hotărît să intre în grevă], *Vw*, 1897, IV, nr. 7, p. 4.
- 245 — Korrespondenzen. [Situație agitată la Anina]. *Vw*, 1897, IV, nr. 8, p. 4.
- 246 — Polizeiliche Staatsrettung. [Adunarea populară convocată pentru a discuta evenimentele din Anina, a fost suspendată] *Vw*, 1897, IV, nr. 9, p. 2.
- 247 — Procesul măcelului de la Anina [de] *Virtus. Lumea Nouă*, 1898, IV, nr. 1053, p. 1; nr. 1054, p. 1 [Istoricul mișcării minerilor. Greva. Ascultarea acuzațiilor].
- 248 — Különös szélek [Vinturi ciudate (Revoltele muncitorilor de la Reșița și Anina)]. *Nsz*, 1898, XXVI, nr. 6, p. 2.
- 249 — Procesul minerilor din Anina, *TR*, 1898, XLVI, nr. 6, p. 22.
- 250 — Die Revolte in Anina. [Acuzații din Anina în fața judecății] *TZ*, 1898, XLVII, nr. 18, p. 4; nr. 20, p. 4.
- 251 — 20 Iänner 1897, *Vw*, 1899, VI, nr. 3, p. 1. [Articol de fond pentru comemorarea luptelor muncitorești ale minerilor de la Anina, care au fost înăbușite cu baionetele].
- 252 — Resica és Anina sztrájkol. [Grevă la Reșița și Anina], *AK*, 1900, XV, nr. 19, p. 5. [Începutul grevei din 1900].
- 253 — A resicai sztrájk. [Grevă de la Reșița], *AK*, 1900, IV, nr. 32, p. 7.
- 254 — Sztrájk Resicán. [Grevă la Reșița], *AV*, 1900, XX, nr. 29, p. 3.
- 255 — A resicai bányász sztrájk. [Grevă minerilor de la Reșița], *AV*, 1900, XX, nr. 32, p. 3; nr. 33, p. 5.
- 256 — A resicai munkások sztrájkja. [Grevă muncitorilor de la Reșița]. *AV*, 1900, XX, nr. 35, p. 2.
- 257 — Grevă la minele de la Reșița, *GT*, 1900, LXIII, nr. 21, p. 3; nr. 24, p. 3; nr. 27, p. 3.
- 258 — Vasmunkások sztrájkja Resicán [Grevă muncitorilor metalurgiști de la Reșița], *Nsz*, 1900, XXVIII, nr. 15, p. 3.
- 259 — A vasmunkások sztrájkja Resicán. [Grevă metalurgiștilor de la Reșița], *Nsz*, 1900, XXVIII, nr. 17, p. 3.
- 260 — Strike in Reschitza und Anina, *TZ*, 1910, XLIX, nr. 20, p. 4.
- 261 — Strike in Reșița. *TZ*, 1900, XLIX, nr. 28, p. 2; nr. 29, p. 4.
- 262 — [Numărul greviștilor de la Reșița a crescut la 1800], *TZ*, 1900, XLIX, nr. 30, p. 2.
- 263 — [Grevă la Doman și la Anina], *TZ*, 1900, XLIX, nr. 33, p. 4.
- 264 — Strike in Südungarn Banat, *TZ*, 1900, XLIX, nr. 34, p. 3.
- 265 — [Arestarea a 15 muncitori în urma grevei din Reșița]. *TZ*, 1900, XLIX, nr. 400, p. 4.

III. ORGANIZAREA CLASEI MUNCITOARE.

ANINA

Sindicatul muncitorilor mineri și topitori

- 266 — *Gewerkverein der Berg- und Hüttenarbeiter Steierdorf-Anina*. [Sindicatul muncitorilor mineri și topitori din Anina]. *Vw*, 1897, IV, nr. 13, p. 4.
- 267 — [Un nou local al sindicatului minerilor din Steierdorf-Anina]. *Vw*, 1897, IV, nr. 50, p. 6.
- 268 — *Der Gewerkverein der Berg- und Hüttenarbeiter in Steierdorf-Anina*. *Vw*, 1898, V, nr. 14, p. 304. [Adunarea generală anuală din 20 martie].
- 269 — [Știre despre convocarea adunării generale extraordinare a sindicatului muncitorilor mineri și topitori din Anina], *Vw*, 1898, V, nr. 45, p. 4.
- 270 — *Steierlak-Anina*, *Vw*, 1898, V, nr. 49, p. 4. [În legătură cu Sindicatul muncitorilor mineri și topitori din Anina].
- 271 — [Știre despre convocarea membrilor Sindicatului muncitorilor mineri și topitori din Anina], *Vw*, 1898, V, nr. 51, p. 4.
- 272 — [Apel pentru participarea la serbarea anului nou, organizată de sindicatul muncitorilor topitori și mineri din Anina], *Vw*, 1898, V, nr. 52, p. 4.
- 273 — Anina [Balul minerilor], *Vw*, 1898, V, nr. 52, p. 4.
- 274 — *Uj egypt.* [O nouă societate (a muncitorilor din Anina)], *Nsz*, 1899, XXVII, nr. 3, p. 3.
- 275 — [Se anunță pentru 14 ianuarie 1899 un mare bal al minerilor din Anina], *Vw*, 1899, VI, nr. 2, p. 4.
- 276 — [Știre despre convocarea muncitorilor din Anina la o conferință populară — 29 ianuarie — și la o expunere despre economia politică — 5 februarie — ce vor avea loc în localul Sindicatului muncitorilor mineri și topitori], *Vw*, 1899, VI, nr. 3, p. 4; nr. 5, p. 4.
- 277 — [Convocarea celei de a doua adunări generale ordinare a Sindicatului muncitorilor topitori și mineri din Anina], *Vw*, 1899, VI, nr. 6, p. 4; nr. 7, p. 4.
- 278 — *Der Gewerkverein der Berg- und Hüttenarbeiter Steierdorf-Anina* [Sindicatul muncitorilor mineri și topitori din Anina], *Vw*, 1899, VI, nr. 8, p. 4.
- 279 — [Se anunță pentru 18 martie serbarea cu ocazia celei de a doua aniversări de la întemeierea Sindicatului muncitorilor topitori și mineri din Anina], *Vw*, 1899, VI, nr. 9, p. 4.

CARANSEBEȘ. PROBLEME GENERALE. APELURI

- 280 — [Despre problema organizării muncitorilor cioplitori în piatră din Caransebeș]. *St*, 1890, I, nr. 18, p. 4.
- 281 — *Karansebes. AP*, 1892, XX, nr. 42, p. 6. [Se anunță o adunare generală a muncitorilor la care se va discuta situația lor și întemeierea unei societăți muncitorești de educație].

LUGOJ. CASA GENERALĂ A MUNCITORILOR PENTRU AJUTOR ÎN CAZ DE BOALĂ ȘI INVALIDITATE

- 282 — [Despre adunarea muncitorilor din Lugoj în vederea întemeierii filialei Casei generale a muncitorilor pentru ajutoare în caz de boală și invaliditate], *MHK*, 1875, III, nr. 10, p. 3; nr. 12, p. 3.
- 283 — [Anunțarea adunării muncitorești din Lugoj] *MHK*, 1875, III, nr. 19, p. 3. [În problema Casei generale a muncitorilor pentru ajutorarea în caz de boală și invaliditate].
- 284 — [Bilanțul Filialei din Lugoj a Casei generale a muncitorilor pentru ajutorare în caz de boală și invaliditate], *Nsz*, 1886, XIV, nr. 17, p. 4.
- 285 — [Adunarea membrilor din Lugoj ai Casei generale a muncitorilor pentru ajutorare în caz de boală și invaliditate], *Nsz*, 1888, XVI, nr. 16, p. 3.
- 286 — [Anunțarea ședinței Filialei din Lugoj a Casei generale a muncitorilor pentru ajutorarea în caz de boală și invaliditate], *Nsz*, 1889, XVII, nr. 15, p. 3.

ALTE SOCIETĂȚI

- 287 — [Despre organizarea muncitorilor croitori la Lugoj], *SF*, 1893, II, nr. 2, p. 2.
- 288 — Lugosi népképző-egylet. [Asociația pentru educarea poporului din Lugoj], *Nsz*, 1894, XXII, nr. 36, p. 4.
- 289 — [Ședința de constituire a asociației de autoeducare la Lugoj], *Vw*, 1897, IV, nr. 28, p. 4.

MEHADIA

- 290 — Korrespondenzen. Mehadia. *Vw*, 1899, VI, nr. 6, p. 3. [Organizarea unui mare balet muncitoresc].

ORAVIȚA

- 291 — [Despre organizarea muncitorilor croitori din Oravița], *SzSz*, 1893, I, nr. 7, p. 2.
- 292 — Aufruf an die Zielbewussten Oravitza's! *Vw*, 1898, V, nr. 49, p. 3—4. [Apel la organizare].

RESIȚA

- 293 — An die Arbeiter Reschitzas! *Vw*, 1898, V, nr. 51, p. 4. [Apel la organizare].

CASA GENERALĂ A MUNCITORILOR PENTRU AJUTOR ÎN CAZ DE BOALĂ ȘI INVALIDITATE

- 294 — [Adunarea membrilor Filialei din Reșița a Casei generale a muncitorilor pentru ajutorare în caz de boală și invaliditate], *Nsz*, 1888, XVI, nr. 16, p. 3.
- 295 — [Anunțarea ședinței Filialei din Reșița a Casei generale a muncitorilor pentru ajutorare în caz de boală și invaliditate], *Nsz*, 1889, XVII, nr. 15, p. 3.
- 296 — Reform der „Bruderladen” in den Bahndomänen, *TZ*, 1895, XLIV, nr. 200, p. 3. [Ameliorarea sistemului de ajutorare în caz de boală și invaliditate].
- 297 — Die Filiale des Ungarländischen Arbeiter-, Invaliden- und Pensionsvereines in Resicza. *Fr*, 1897, II, nr. 25, p. 4.
- 298 — Reschitza, 15 Dezember 1898, *Vw*, 1899, VI, nr. 1, p. 4. [Informații despre filiala din Reșița a Asociației muncitorilor pentru a jutor de invaliditate și de pensie din Ungaria].

SINDICATUL MUNCITORILOR MINERI

- 299 — Die Reschitzaer Bergarbeiter bei dem Minister. *TZ*, 1897, XLVI, nr. 8, p. 3.
- 300 — [Se anunță conferința pe țară a muncitorilor metalurgiști, pentru 13—14 mai, la care vor participa delegați din Arad și Reșița], *AP*, 1894, XXII, nr. 18, p. 5.

COLECTIVE

- 301 — [Date privind asociațiile muncitorești din Timișoara, Anina și Reșița]. *Nsz*, 1872, numerele din 28 aprilie, 9, 12 și 19 mai.
- 302 — Der Südungarische Buchdruckerverein hält seine ordentliche Jahres-Generalversammlung in Temesvar ab. *Typ*, 1883, XV, nr. 12. [Date despre Timișoara, Lugoj, Oravița, Reșița].
- 303 — [Raportul Asociației tipografilor din Ungaria de Sud pe anul 1882 (din Timișoara, Oravița, Lugoj, Reșița)]. *Typ*, 1883, XV, nr. 12.
- 304 — Temesvarer Bezirk des Buchdruckereiarbeitern [Circumscripția din Timișoara a muncitorilor tipografi. (Organizațiile tipografice din Timișoara, Caransebeș, Buziaș, Lugoj, Steierdorf-Anina etc.)] *Gtb*, 1895, 11 ianuarie.
- 305 — [Despre înființarea sindicatelor muncitorilor mineri și metalurgiști din Anina, muncitorilor metalurgiști și brutari din Brașov], *Nsz.N.*, 1896.

IV. ACȚIUNI POLITICE MUNCITOREȘTI

(participarea la congrese socialiste, propaganda socialistă, sărbătoarea zilei de 1 Mai, proteste contra persecuțiilor antisocialiste etc.)

- 306 — Munkásegyletek. [Sindicate (noi, constituite în anul 1899, la Cluj, Steierdorf-Anina, Brașov, Timișoara]. În: *Jelentés Budapest Fő- és székvárosi állami rendőrség 1899. évi működéséről*. [Raport despre activitatea poliției de stat din Budapesta pe anul 1899], Budapest, 1900, p. 468—469.

- 307 — Der Kongress der Ungarländischen Allgemeinen Arbeiterpartei. [Congresul Partidului Muncitoresc General din Ungaria], *NZ*, 1881, I, nr. 8, p. 1—2. [Telegrame de felicitări din București, Timișoara, Reșița. Cuvântări ale delegaților din Reșița și Timișoara].
- 308 — Országos munkásgyűlés. [Conferința muncitorească pe țară (cu participanți de la Oradea, Reșița, Satu-Mare, Cluj, Arad, Timișoara)] *Nsz*, 1887, XV, nr. 13, p. 1—2; nr. 14, p. 1—2.
- 309 — [Date despre participarea delegaților muncitorilor din Reșița și Brașov la lucrările Congresului de constituire a P.S.D.U.] *BH*, 1890, decembrie 9.
- 310—311 — [Știre despre convocarea muncitorilor din Anina la o conferință populară — 29 ianuarie — și la o expunere despre economia politică — 5 februarie — ce vor avea loc în localul Asociației muncitorilor metalurgiști și mineri], *Vw*, 1899, VI, nr. 3, p. 4; nr. 5, p. 4.
- 312 — Revolution. [Articol de fond despre revoluție, cu ocazia evenimentelor din Anina], *Vw*, 1897, IV, nr. 5, p. 1.
- 313 — [Ziua de 1 Mai 1890 la Reșița și Drencova], *Alf.* 1890, XXX, nr. 101, p. 3.
- 314 — Reschitza, 8 Juni. (Soziale Rundschau), *AWCh*, 1890, 15 ian. [La minele din Reșița ale căilor ferate austro-ungare de stat se persecută mișcarea muncitorească de către conducerea întreprinderii și de către autorități, în special în preajma zilei de 1 Mai].
- 315 — Nach dem 1 Mai. Karansebes. *AP*, 1891, XIX, nr. 19, p. 5. [Desfășurarea serbării].
- 316 — [Despre sărbătorirea zilei de 1 Mai la Caransebeș]. *Kf*, 1891, II, nr. 10, p. 1.
- 317 — [Sărbătorirea zilei de 1 Mai la Caransebeș]. *Nsz*, 1891, XIX, nr. 19, p. 6.
- 318 — Soziale Rundschau. Reschitza. *AP*, 1892, XX, nr. 20, p. 4. [Acțiuni muncitorești de 1 Mai].
- 319 — Versammlungsberichte. Karansebes. [Dări de seamă despre adunări. Caransebeș]. *AP*, 1893, XXI, nr. 7, p. 6. [Ordinea de zi pregătiri pentru 1 Mai].
- 320 — [Atitudinea ostilă a unor patroni față de sărbătorirea zilei de 1 Mai la Caransebeș] *Kf.*, 1893, IV, nr. 10, p. 2.
- 321 — [Sărbătorirea zilei de 1 Mai la Caransebeș]. *Kf*. 1893, IV, nr. 11, p. 2
- 322 — Der 1 Mai im Jagdwald. [Cu reprezentanți ai muncitorimii de la Cărpiniș, Lugoj, Caransebeș etc.]. *TZ*, 1893, XLII, nr. 101 p. 303.
- 323 — Der erste Mai. Anina. *Vw*, 1898, V, nr. 19, p. 1.
- 324 — [Sărbătorirea zilei de 1 Mai la Anina]. *Nsz.*, 1899, XXVII, nr. 36, p. 3.
- 325 — Korrespondenzen. Reschitza. *Vw*, 1898, V, nr. 43, p. 3. [Polemică cu *Reschitzaer Zeitung* în problema atitudinii față de micii meseriași].
- 326 — Korrespondenzen. Steierdorf. *Vw*, 1898, V, nr. 43, p. 3—4. [Critică vehementă împotriva discriminării religioase].
- 327 — Korrespondenzen. Mehadia. *Vw*, 1899, VI, nr. 7, p. 4. [Demascarea preotului romano-catolic].
- 328 — Soziale Rundschau. Reschitza. *AP*, 1892, XX, nr. 20, p. 4. [Teroarea polițienească].
- 329 — Reschitza, 8 Juni. (Soziale Rundschau), *AWCh*, 1890, 15 iunie. [La minele din Reșița ale căilor ferate austro-ungare de stat se persecută mișcarea muncitorească de către conducerea întreprinderii și de către autorități, în special în preajma zilei de 1 Mai].
- 330 — Soziale Rundschau. Karansebes. *AP*, 1892, XX, nr. 49, p. 4. [Persecutarea socialiștilor].
- 331 — A hatóságok harca a szociáldemokrácia ellen Stájerlakon. [Lupta autorităților împotriva social-democrației la Anina]. *Nsz*, 1895, XXIII, nr. 29 (10).

- 332 — Sozialisten — Umtriebe in Anina — Steierdorf [Agițații ale socialiștilor la Anina (a fost arestat un agitator)]. *TZ*, 1895, XLIV, nr. 55, p. 3.
- 333 — Die Temesvarer Sozialisten und Anina. [Interzicerea unei ședințe social-democrate]. *TZ*, 1897, XLVI, nr. 42, p. 3.
- 334 — Schandwirtschaft in Anina. [Administrație rușinoasă la Anina (Persecutarea socialiștilor)]. *Vw*, 1897, IV, nr. 21, p. 2—3.
- 335 — Zum Blutbad in Anina. *Vw*, 1897, IV, nr. 21, p. 2—3.
- 336 — Korrespondenzen. Steierlak. *Vw*, 1898, V, nr. 50, p. 3 [Teroarea din preajma alegerilor comunale].
- 337 — Vegyes perek. [Procese diferite (la Anina, Oradea împotriva socialiștilor)]. *NszN.*, 1899, p. 37—38.

V. DOCUMENTE DE PARTID. SINTEZE ȘI LUCRĂRI GENERALE. CULEGERI DE DOCUMENTE. STUDII. REFERINȚE.

- 338 — Ceaușescu, Nicolae: *P.C.R. — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*. Expunere la adunarea festivă organizată cu prilejul aniversării a 45 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, 7 mai 1966 [În:] Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. I, Buc., Ed. Pol. 1968. p. 335—415.
- 339 — *Istoria României*. Compendiu. Ediția a II-a, revăzută și adăugită. Sub redacția prof. univ. Miron Constantinescu, acad. prof. Constantin Daicoviciu, prof. univ. Ștefan Pascu. Autori: Miron Constantinescu, Constantin Daicoviciu, Hadrian Daicoviciu, Traian Lungu, Ion Oprea, Ștefan Pascu, Aron Petric, Alexandru Porțeanu, Gheorghe Smarandache. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971, 592 p. 15 h.
- 340 — *Istoria României*. Vol. IV. Redactor responsabil acad. P. Constantinescu-Iași. Editura Academiei R.P.R., 1964.
- 341 — *Din istoria Transilvaniei*. Sub îngrijirea lui Miron Constantinescu. Vol. II, ed. a II-a. Ed. Academiei R.P.R., 1963.
- 342 — *Istoria poporului român*. Sub redacția acad. A. Oțetea. Ed. Științifică, București, 1970, 470 p.

*

- 343 — Brățfălean, Victor, *25 Jahre Arbeiterbewegung von Reschitza 1903—1928*, Timișoara 1928.
- 344 — Deac, A., *Mișcarea muncitorească din Transilvania 1890—1895*, Ed. Științifică. București, 1962, 391 p.
- 345 — Deac, A., *Greva muncitorilor din Dognecea și Moravița-Vaşcău din anul 1890*. [In] *Din istoria luptelor greviste ale proletariatului din România*, vol. II, Buc., Ed. politică 1962, 14 × 20, p. 5—21.
- 346 — Egyed, A., *Istoricul asociațiilor muncitorești din Transilvania între anii 1868—1872, Studii*, nr. 6/1956.
- 347 — Egyed, A., *Despre mișcarea muncitorească din Transilvania între anii 1880—1890, Studii* nr. 4/1957.

- 348 — Gabriel, Jozef, *Fünfundzigjährige Geschichte der Banater Arbeiterbewegung*. Timișoara, 1928.
- 349 — Gheran Elena și Alexandru Porțeanu; *Răspîndirea operelor lui Fr. Engels în mișcarea muncitorească din Transilvania, Studii nr. 6/1970*.
- 350 — Horvath, Alexandru, *Tradiții și aspecte din lupta revoluționară a muncitorilor de la Uzinele Reșița în perioada premergătoare creerii P.C.R., Banatica*, 1971, p. 313—319.
- 351 — *A magyar munkásmozgalom története válogatott dokumentumai*. Budapesta, vol. I—V.
- 352 — Mureșan, H., *Greva de la Anina din anul 1897* (În: *Studii și Referate privind Istoria României*. Partea II-a. Ed. Acad. R.P.R. 1954, 17 × 23, p. 1293—1304).
- 353 — Mureșan, H., *Greva muncitorilor mineri din Anina din anul 1897*. [În:] *Din istoria luptelor greviste ale proletariatului din România*. București, Ed. C.C.S. 1957, 20 × 14, p. 50—62).
- 354 — Mureșan, H., *Aspecte ale unor mișcări greviste din Banat la sfîrșitul secolului XIX și începutul sec. XX*, SCIC, 1957, VIII, nr. 1—4, p. 165—191.
- 355 — Neamțu, Al., *Situația și lupta minerilor din Transilvania în prima jumătate a sec. XIX*, AIIC 1961, IV, p. 111—186. [Studii și anexe documentare].

*

Lista prescurtărilor periodicelor consultate.

Adevărul. București.
 AIIC — Anuarul Institutului de istorie din Cluj
 AIIP — Analele Institutului de istorie a partidului București.
 AK — Aradi Közlöny
 Alf. — Alföld. Arad.
 AP — Arbeiterpresse. Budapesta
 ASz — Asztalosok Szaklapja. Budapesta.
 AV — Arad és Vidéke.
 AWch — Arbeiter Wochen Chronik. Budapesta
 Banatica. Reșița.
 BH — Budapesti Hirlap.
 Der Botschafter. Budapesta.
 Brassó
 Czipész. Budapesta.
 El — Ellenzék. Cluj.
 FEM — Fachblatt der Eisen und Metallarbeiter. Budapesta
 Fr. — Freiheit. Budapesta.
 GT — Gazeta Transilvaniei. Brașov.
 Gtb — Gutenberg. Budapesta.
 Kf — Kőfaragó. Budapesta
 Lum — Luminătoriul. Timișoara.
 Lumea Nouă. București.
 MHK — Munkás Héti Kronika. Budapesta.
 Nsz — Népszava. Budapesta.
 NSz.N. — Népszava Naptár.
 NZ — Neue Zeit. Budapesta.
 Der Osten. Budapesta.
 SCIC — Studii și cercetări de istorie contemporană .
 SF — Schneider Fachblatt. Budapesta.
 St — Der Steinmetz. Budapesta.

- Sz Sz — Szabok Szaklapja. Budapesta.
TR — Telegraful Român. Sibiu.
Trib — Tribuna. Sibiu
Trib. P. — Tribuna Poporului. Orăștie.
TZ — Temesvarer Zeitung.
Typ — Typographie. Budapesta
U Nsz — Uj Népszava. Budapesta.
VFSz — Vas- és Fémmunkások Szaklapja. Budapesta.
Vst — Volksstimme. Budapesta.
VU — Vasárnapi Ujság. Budapesta.
Vw — Volkswille — Timișoara.

ALEXANDRU PORȚEANU